

Tad, kaip matome, Amerikai bus nelengva rasti "modus vivendi" su vienais ir kitais.

"KINŲ KLAUSIMAS"

(Atkelta iš 1 psl.)

būt visai tikra, kad stovime prieš didelius jėgų persigrupavimus Pacifike. Neužmirškime, kad Japonija savo ūkiniu pajėgumu šiandien yra trečia galybė po JAV ir sovietų. (Ją sovietai bando pritraukti savo orbiton, sudarydami sutartį Sibiro ūkiniam išvystymui.) Nevisai aišku, kokia bus JAV pozicija po Vietnamo karo. Žodžiu, galimos tokios permainos, kurioms istorijoje nėra pavyzdžio. Bet aš drįstu abejoti mūsų, ypač išeivijos, įtaka į juos. Žinia, Pekinas turbūt pasidžiaugtų pora sabotažo veiksmų jų naudai Lietuvoje -- bet kokia iš to nauda visai tau-tai?

Juokingiausia, kad Gu-recko stripsnis radosau vietos 'Akiračiuose', kurie ieško 'dialogo' su lietuvišiais komunistais. Nejaugi manoma, kad tokio mis mintimis sustiprinamas 'didžiojo brolio' pasitikėjimas? Ar tuo tik norima jam, tam 'didžiajam broliui' pasitarnauti, negavus pakankamai pagarbos savųjų tape.

PATIKSLINIMAS: Str. 'De Gaulle kritus' (Dirvos 35 Nr. atspausdinta: "... prancūzų dauguma,

Gimnazijoje mokosi tik 'liaudis'...

(Atkelta iš 1 psl.)

kad gimnazijoje mokiniai savo tarpe bent nuo 3-4 klasės visuotinai kalbėtų lietuviškai. Be abejo, lietuvių kalbos vartojimas viešai tėraišorinis mokinių lietuviškojo sąmoningumo ženklas. Jam pagrindas dedamas šeimoje. Todėl pastangos šia linkme turi būti stiprinamos per bendruomenės apylinkes, kurios daug labiau turėtų rūpintis lietuviybės palaikymu šeimoj nei iki šiol. Šeima ir vargo mokykla turi išmokyti vaiką lietuviškai. Tik tada gimnazija galės jį suformuoti sąmoningu lietuviu!

Visų pirma turi išnykti iš šeimos galvojimas, kuris leidžia vaikui daryti išvadą, jog su lietuvių kalba netoli tenuvažiuosi, net kam ji iš viso reikalinga. Gimnazija niekad nepasieks savo lietuviškojo tikslo, jei šis siekimas bus griau-namas šeimos. Verta mums visiems išidėmėti, kad net Vokiečių pabėgėlių ministerija, duo-

atrodo, yra nusistačiusi žengti vidurio keliu su mažesniu polinkiu į dešinę negu į kairę". Turėjo būti su didesniu polinkiu į dešinę negu į kairę".

danti gimnazijai du trečdalius reikalingų lėšų, pabrėžia, kad jai ne tiek svarbu didelis gimnaziją baigiančių skaičius, o daug svarbiau -- kad gimnazija būtų lietuviybės židiny, kad ji lietuvius išleistų.

Nepaslaptis, kad lietuviškoji gimnazija dažnam tėvui ir motinai reikalinga tik tada, kai vaikas nepaveža vokiečių gimnazijoje, dažniausiai -- kai jis išvis vokiečių gimnazijai netinka. Tai nerodo kai kurių tėvų lietuviško susipratimo; priešingai, tai liudija tik gryną materialinį pasikliavimą, besirūpinant vien vaiko medžiagine ateities gerove. Gimnazija tada tarnauja ne lietuvių palaikyti ir jai ugdyti, o ribotų gabumų vaikam užtikrinti lengvesnį ir geresnį gyvenimą. Šitoks tėvų ir vaikų nusiteikimas, be abejo, ruošia gimnazijai ir lietuvių bei laidotuves. Gimnazija galės ateiti, o ir dabar laikytis tik idealistiniu visų mūsų, vadinamos liaudies ir vadinamos inteligentijos, ištikinimu ir visų mūsų idealistiniu darbu: jai mokyti ir auklėti atiduodame savo geriausius ir geriausius vaikus, kad jie įaugtų į mūsų tautą ir jai dirbtų. Tai didysis lietuviškosios bendruomenės uždavinys, ryžantis išlaikyti Vasario 16 gimnaziją.

Sielojantis lietuviybės perdavimu mokiniams, labai svarbu, kokie mokytojai juos moko ir auklėja. Šiuo metu gimnazijoje yra 21 mokytojas, bet iš jų tik 13 dirba pilnu etatu. Tik 5 mokytojai yra vokiečiai, iš jų tik 2 dirba pilnu etatu. Betgi lietuvių mokytojų amžiaus vidurkis yra 51 metai, vokiečių 26! Žinant, kad žmogaus darbingumas jau su 40 metų silpsta, kad mokiniams, ypač šių dienų, daro išpuolį jaunas mokytojas, išvados savaime persasi lietuvių mokytojų ir pačios lietuviybės nenaudai. Juo labiau, kad vokiečiai mokytojai daugiausia moko vyresnius mokinius. Tėra tik vienas jaunas mokytojas lietuvis, gimnazijos auklėtinis, pilnai jai angažavęsis. Mano pastangos, lankant pereitą vasarą šalpos būrelis Amerikoje ir Kanadoje, gauti jaunų akademikų gimnazijai nuėjo niekais. Mano noras buvo vieneriems ar dvejiems metams gauti ką tik aukštuosius mokslus baigusį jauną akademiką (bent vieną!), kuris turėtų pamokų gimnazijoje nedaug, svarbiausia -- bendrauti su mokiniams, susižavėjęs vad. "taikos korpuso" idėja, į Afriką, bet į Europą, pas lietuvius, jiems per prasta...

Šiek tiek vilčių teikia paskutinių metų abiturientai, žadą studijuoti gretimame Heidelbergo universitete ir po

poros trejetos metų studijų padėti gimnazijai pakeičiant aukštesnėse klasėse vokiečius. Jei jų idealizmas neišblės, gal vieną antrą jau baigusį studijas, pavyks gauti ir pilnam mokytojo etatui.

Šiaip jau iš 16 lietuvių mokytojų 11 yra baigę aukštąjį mokslą, iš 5 vokiečių yra 3 su aukštuoju mokslu. Vokiečių mokyklų priežiūros įstaiga mokytojų pasiruošimo atžvilgiu jokių priekaištų nėra padariusi ir šita prasme su ja santykiai normalūs. Mokslo lygis gimnazijoje nėra žemas, nevengiama pakelti mokinius antrus metus, jei tingi mokytis ar trūksta gabumų. Siemet yra trys abiturientai, kurie visi normaliomis sąlygomis turėtų egzaminus išlaikyti.

Rimta gimnazijos vidaus problema yra bendrabutis. Ne vien pats pastatas, kuris griūva ir kuriame tampapavojinga mokinius laikyti. (Naujo bendrabučio statybai pramatytas atskiras darbotvarkės punktas). Svarbiau, kad neišmanoma surasti auklėjimui tinkamų žmonių. Išvis reikia atsiminti, kad normaliam bendrabuty Vokietijoje be bendrabučio vedėjo maždaug 20 mokinių turi dar specialų auklėtoją, kuris visai neturi pamokų ar tik kelias. Tuo tarpu mūsų gimnazijoje yra 55 berniukai ir 44 mergaitės. Taigi normaliai tiek berniukams, tiek mergaitėms dar reiktų 2 auklėtojų. Vien auklėjimu mūsų gimnazijoje turėtų užsiimti 6 žmonės, o jų teturime tik 2. Vis dėlto visiškai objektyviai reikia konstatuoti, kad ir geriausiems vokiečių bendrabučiams nepasiseka tinkamai išauklėti mokinių; pašalinimas iš vokiečių bendrabučio dažnai praktikuojamas, mokinių dorinis jausmas gerokai sunykęs. Mūsų mokiniai pastaruoju atžvilgiu stovi aukščiau. Štai liudija tiek mūsų abiturientai, susidūrę su vokiškųjų bendrabučių auklėtiniais universitetuose, tiek vokiečių mokinių laikraščiai, reikalauja gimnazijose "meilės kambarių" orgijoms. Betgi nihilistinės nuotikos nėra visiškai svetimos ir vienam kitam mūsų mokinių. Ir būtų naivu tikėtis ko kita, kai aplinka -- garsieji Illustrierte, kinas, pigioji lektūra, "naujosios kairės" kurstytojai -- brukte brukta kiekviename žingsny už gimnazijos ribų nihilistines pažiūras ir hedonizmą.

Materialiniu atžvilgiu gimnazija šiuo metu laikosi geriau nei bet kada praeity. Pereitais metais iš būrelių surinkta apie 10.000 daugiau nei 1967. Vokiečių pabėgėlių ministerija savo paramą padidino 81.000, -- o metų gale dar specialiai pridėjo remontams 27.000. Todėl galėjo būti pakeltos mokytojų algos. Buvo galima įvykdyti ir būtinus remontus bendrabuty: baigti prausyklų ir išviečių taisymai, perdirbti laiptai,

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

LIETUVĖ MOTINA AUSTRALIJOJE

Lietuvės motinos, jaunos ir senos, yra pasigėrėtinai aktyvios visose lietuviškos veiklos srityse.

Ypač būdinga, kad ar ir dabar, po 20 tremties metų, bene aktyviausia tebėra ta pati, daugumoje aukštųjų kvalifikacijų inteligentė, motina, kuri pradėjo čia pionierinį gyvenimą su kūdikiu ant rankų. Šiandien ji, net jeigu jau ir bobutė, tebedainuoja chore, tebemokytoja savaigalio mokykloje, tebedirba vienoje ar kitoje socialinės globos organizacijoje. Labdaringiems balams ji namuose gamina tortus, kepa mėsą, maišo mišrainę, kad paremtų vaikus, kuriuos ji pati prikalbino stoti į lietuviškus sporto klubus, jungtis prie skautų ar kitų lietuviškų jaunimo organizacijų. Ten, kur bendruomeniniai namai jau išgyti, ji, daug prisidėjus prie jų išsigijimo, dabar be pertraukos jais rūpinasi. O kur tokių namų dar nėra, ji visą savo energiją ir atliekamą dolerį skiria jiems suremti.

Šios lietuvių motinos pirmosios dienos Australijoje buvo nepavydėtinos. Pabėgus nuo rusiškojo komunizmo, išgyvenus karo žiaurumus ir pernešus pokarinius nužmoginimus pabėgėlių stovyklose, Australijoje ji kaktomūša atsitrenkė į ašarų sieną. Čia ji nerado nei dėdžių, nei tetų, kurios jos lauktų ir lengvintų bent pirmuosius žingsnius.

Vos atvykus, ją lyg pasityčiojimui atskyrė nuo vyro ir vėl įmetė į stovyklinį kampelį. Vyrai ir rankas buvo įduotas kirvis ir kastuvai, kad pradėtų dviejų metų darbo sutartį. Tik po kelių savaičių darbo vyras galėjo išprausti iš jos rankas šiek tiek pinigų, kad ji pradėtų kalvarijas ieškant pastogės sau ir šeimai. Ir motina ėjo. Nemokėdama kalbos, nepažindama žmonių. Iš namo į namą, savaitėmis ir mėnesiais. Pasisekė surasti laisvus garažus, karavanus, "tool sheds".

Ta pati motina buvo aktyviausia statybinių sklypų ieškotoja. Ji kartu su vyru maišė cementą, liejo cementines plytas ir jas mūrėjo, kad pasistačius šio-kią tokią bakūžėlę sau ir vaikams. Ir greitai statybinis sklypelis (150 x 50 pėdų) virto jos pasaulėliu, skurdžiu, bet savu. Čia ji praleido dienų dienas su kastuvu rankoje, su grėbliu. Čia ją kankino vienu-
ma, savųjų ilgesys ir ji ieškojo tokio pat likimo draugų, su kuriom galėtų savo kartėliu pasidalinti.

Laikui bėgant prie vieno sklypely pastatyto kambario atsirado kitas, trečias, išaugo visas namelis. Paugėjo ir vaikai. Jei šeima nepadidėjo, galima buvo ir atsikvėpti, o jeigu atsirado nauja burna, penki metai vėl išbraukti, nes vyro pinigų nepakanka. Motina irgi turi dirbti. Bent atitrūkstamu laiku. Darbo įrankiai: šluota, dulkių siurblys, skalbimo milteliai, kartais padavėjos žiurstelis.

Tie laikai jau praeityje. Laikinasis namelis, laistytas prakaitu ir ašarom, jau nugriautas, arba paliktas kaip "tool shed". Naujasis modernus, su visokiausiais patobulinimais. Į jį sudėti ne tik tėvo, bet ir motinos viršvalandžiai. Jame motinai jauku, miela. Pirmiau vaikai krykštavo, dabar anūkai kartais pasirodo. Jei vaikai sukūrė lietuvišką šeimą, ji laiminga, o jei susidėjo su svetimais, ji tyliai nurijo karčią piliulę, bet vistiek su anūkais tik lietuviškai tekalba. Ji vistiek, kaip anksčiau savo vaikus, dabar anūkus nuveda ir parveda iš lietuviškos mokyklos. Ji su jais šoka tautinius šokius, dainuoja jiems "Du gaideliai, du gaideliai"...

Šią motiną užgrūdino gyvenimas; jis iš jos daug ir pareikalavo. Kančios susilpnino jos fizines jėgas, bet ji dirba kol suklumpa. Darbo tiek daug kiekvienoj kolonijoje.

Ta lietuvių motina rengia ir Motinos Dienas Australijoje.

LIETUVIAI sportininkai labai gražiai pasirodė pirmose Pabaltiečių sporto varžybose, kurios vyko Adelaidėje sm. balandžio 25-27 d. Lietuviai vyrai, moterys ir jaunos merginos laimėjo pirmas vietas krepšinyje. Berniukus žemiau 18 metų tik vienu tašku nugalėjo latviai. Mūsų šaliai pasirodė silpniausi tinklinyje. Vyrai ir moterys turėjo pasitenkinti trečiom vietom. Gražiai pasirodė estai, laimėję krepšinyje dvi antras vietas (vyrų ir moterų) ir pirmą vietą moterų tinklinyje.

STAIGI Amelijos Pyragienės mirtis skaudžiai sukrėtė ne tik jos vyrą, buvusį karo aviacijos majorą Joną Pyragių, gimines, bet ir visą Adelaidės lietuvių koloniją. Pyragienė buvo viena tų pionierių motinų, apie kurias kalbu savo šios dienos apžvalgoje. Ji išaugino dukterį Dalią, kuri yra ištėkėjusi už advokato Stasio Čibiro ir gyvena Renmarke (160 mylių nuo Adelaidės). Pyragienė buvo pasiėmusi globoti du anūkus, kurie įstojo gimnazijon Adelaidėje. Deja, ji pasėkė tokių pat pionierių motinų Jurgelionienės, Rudzenskienės, Vyšniauskienės ir kitų pėdomis. Kiekviena Australijos lietuvių kolonija jau yra netekusi visos eilės šių pasigėrėtinų, kančiose brenusių motinų, kurių nebus kam pakeisti.

Vellonė Pyragienė buvo pirmoji Australijoje sudeginta krematoriume.

KOL KAS tik spaudoje pradėta akcija pavairinti lietuvių studentų gyvenimą, Kaune ir Vilniuje puoselėtom korporantiškom tradicijom, kurių visai nepažįsta Australijos universitetai, latviai ir estai lietuvių šiuo atveju yra palikę labai toli užpakaly. Ypač glaudus korporacijų tradicijom pagrįstas bendradarbiavimas vyksta tarp senų ir jaunų latvių akademikų. Tik Melbourne lietuvių akademikai šiek tiek reiškiiasi šia kryptimi. Norėję, kad studento Vytauto Straukos ir redaktoriaus Vinco Kazoko trimtavimas būtų išgirstas.

išdėti plytelėmis takai le pagerintas. Dėl jo nie-prie klasių pastato, bus kas negali skysti: jis dar užsėta žolė. Mokinių yra pakankamas ir įvaimaistas pereitų metų ga-rus.

PODAROGIFTS, INC.

GEROS NAUJIENOS!

MES VĖL PRIIMAME
UZSAKYMUS
SALDYTUVAMS:

SALDYTUVAI

2181 Zil-Moskva 240	
Ltr.	\$236.33
2182 Oka-3 200 Ltr.	\$212.11
2183 Yuryzan 175	
Ltr.	\$196.00
2184 Orsk (KX-0100)	
120 Ltr.	\$191.89
2185 Minsk-2 119	
Ltr.	\$169.67
2186 Biryusa 160	
Ltr.	\$191.89
2187 Mir 125 Ltr.	\$161.56
2188 Saratov 2,	
85 Ltr.	\$111.11
2189 Dnepr ar Donbas,	
165 Ltr.	\$151.56

EKSELENTIŠKOS KAINOS!

MOTOCIKLAI
MOTORINIAI SKUTERIAI
MOTORINIAI DVIRAČIAI

MOTOCIKLAI

2111 Ural-2 M-63 U su šoni- niu automobiliu	\$771.60
2112 K-750 M su šoni- niu automobiliu	\$740.74
2113 Jupiter-IZH-2 su šoniniu automob.	\$377.11
2114 Jupiter IZH-2 ...	\$270.89
2115 IZH-Planeta su dviem sėdynėm	\$258.33
2116 Voskhod su dviem sėdynėm	\$203.32
2117 M-105, 1 cilindras, 7 H.P., 123.5 c.c.	\$145.83
MOTORINIAI SKUTERIAI ir MOTORINIAI DVIRAČIAI	
2121 Tula-tourist, 10 H.P., 199 c.c.	\$225.00
2122 Viatka-VP-150 M, 6 H.P., 148 c.c.	\$145.89
2123 Riga-3, 2 H.P., 55 c.c.	\$ 79.22

PRISTATOMA TUOJAU —
SKUBINKITE SAVO UZSAKYMUS !:

PODAROGIFTS, INC.

220 PARK AVE. SOUTH, NEW YORK, N. Y. 10003
212 — 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 Street, New York, N. Y. 10036 212 — 245-7905

PACKAGE EXPRESS and TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 212 — 581-7729

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106 215 — 925-3455

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpus.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.ANTANAS SMETONA
NAUJOSIOS LIETUVOS
ARCHITEKTAS (2)

Vyt. Alantas

Platono filosofijos įtaka jo politinei pasaulėžiūrai

Gali čia mums kilti grynai teorinis klausimas: kaip istorija žiūrės į Smetoną? Ar jis visiems laikams pasiliks kontraversinė asmenybė, kaip, pavyzdžiui, Jogaila, ar ilgainiui tos kraštutinės pažiūros išsilygins, kaip, pavyzdžiui, jos išsilygino vertinant Čiurlionį ir mes visi imsime į jį žiūrėti teigiamai ir vertinsime jo valdymo laikus kaip labai šviesią Lietuvos istorijos gadinę? Galimas dalykas,

kad nuomonės apie jį labiau susiderins pasitraukus iš gyvenimo Smetonos amžininkams, tačiau su viena sąlyga, jei mūsų istorikai tos kontraversijos neperkels į istorijos puslapius. Bent ligi šiol mūsų istorikai nėra vieningos nuomonės apie gruodžio 17 d. įvykius. O būtų gaila kad mūsų gadyne pradėtas kivirčas drumstų ateinančių generacijų viešingą požiūrį į tą didelį garbingą ir tikrai daug lietuvių tautai nusipelnusį vyrą. Mūsų istorikams tenka didelė atsakomybė surasti bendrą kalbą ir perduoti Smetonos paveikslą ateinančioms kartoms be šešėlių.

PREZIDENTAS --
FILOSOFAS

Kokios įtakos Platono filosofija turėjo į Smetonos pasaulėžiūros formavimąsi apamai ir į jo politinės sampratos susiklostymą paskirai, klausimas ligi šiol dar tebėra atviras ir net nepaliestas. Mes tik žinome, kad Smetona buvo didelis "platonininkas", t. y. Platono filosofijos mėgėjas. 1923-1927 m. Smetona dėstė Vytauto Didžiojo Universitete etiką, senovės filosofiją (tur būt, graikų? V.A.) ir skaitė epizodinių kursų apie Platoną. Žurnale "Švietimo Darbas" jis rašė apie graikų etiką, Sokratą ir Platoną. 1925 m. jis paskelbė Platono Apologijos ir Kritono dialogų vertimus į lietuvių kalbą. (Lietuvių Enciklopedija, 28 t.)

VYTAUTAS ALANTAS, šios paskaitos autorius, kurią skaitė Rochesterio Prezidento A. Smetonos 25 metų mirties sukakties minėjime.

se nevirškinamas dalykas sukelia organizmo pakrikimą, o kartais net rijiko katastrofą. Tad būkim tikri, kad ir Lietuvos okupantai to likimo susilauks. Todėl mes dėl savo tautos likimo, kad ir daug sielojamės, bet kartu turėkime vilčių, jog pati prigimtis jai yra patikrinusi gyvybę ir laisvę. Vistiek Lietuvai laisvės aušra vieną dieną prašvis.

(jm)

vertė jo raštus lietuvių kalbą, tai tatau rodo, jog tas filosofas jam buvo labai artimas "prie širdies".

Platonas buvo kilęs iš Atenų aristokratų šeimos, kurios nariai dažniausiai pasirinkdavo politinę karjerą. Platonas irgi galvojo apie tokią karjerą, tačiau to meto Graikijos miestų, jo nuomone, netikusi demokratinė santvarka, o ypačiai Atenų demokratinės santvarkos auka -- jo mokytojo Sokrato nuteisimas miriop, jam padarė tokių gilų ir skaudų išpūdį, kad jis nuo politinės karjeros atsiskyrė ir nutarė tapti filosofu. Labai galimas dalykas, kad jį padarė filosofu Sokrato mirtis. "Yra aišku, -- sako Rex Warneris -- kad kai jis, Platonas, ėmė svarstyti politinio gyvenimo teoriją, jis visiškai nustojo pasitikėjimo demokratine sistema. Atrodo, kad jis žiūrėjo į ją tiesiog kaip į žiauriai neveiksmingą ir apskaičiuotą galimybę suteikti autoritetą ir valdžią tiems, kurie sugeba atkreipti nemokšiškos liaudies ausį ir kurių daugumas, labai galimas dalykas, patys gali būti nemokšos ir nekompetetingi vyrai... Platonas linko į ekspertų vyriausybę, bet metafizikos ekspertų. Jo idealas buvo autoritetinė "filosofija -- karaliaus valdžia". (Rex Warner, The Greek Philosophers, published by the New American Library, 1958, 68 psl.)

Taigi, Platono valstybinės santvarkos teorija buvo ta, kad valstybei turi vadovauti labai gerai pasiruošę ir pasišventę intelektualai -- išminčiai: tai turėjo būti aristokratijos, t. y. filosofų -- išminčių vadovaujama valstybė.

Jei dabar mes mėginame išvesti lygiagrečią tarp Platono valstybės politinės sampratos ir Smetonos politinės ideologijos, kokių išvadų mes prieisime? Smetona visą laiką skusdavosi, kad trūksta gerai pasiruošusių, kompetetingų žmonių vienai ar kitai vietai užimti, Platonas reikalauja gerai pasiruošusių ir pasišventusių intelektualų kraštui valdyti; Platonas demokratijos nemėgo, nemėgo jos ir Smetona bent tokios demokratijos, kokia buvo prieš gruodžio 17 d. įvykius, nors nuo jos galutinai niekad nusigręžęs nebuvo ir per visą savo valdymą ieškojo atsparos plačiose tautos masėse; vėliau Platonas sutiko, kad filosofų vadovaujama santvarka sunkiai įgyvendinama ir kad jai geriausias pakaitalas būtų konstitucinė santvarka, kurios Platonas numatė tris rūšis: monarchiją, aristokratiją ir demokratiją. (L. E. 28 t.). Taigi, Platonas norėjo konstitucinės au-

toritetinės santvarkos monarchine, aristokratinė ar demokratine forma, Smetonos santvarka buvo autoritetiskai demokratinė. Dabar mums paaiškėja iš kur atsirado Smetonos santvarkos pavadinimas: autoritetinė santvarka! Ar tas pavadinimas nėra paimtas iš Platono filosofijos apie valstybinę santvarką? Ir pagaliau, jei Platono valdžios idealas buvo karalius -- filosofas, tai ar nebūtų galima Smetoną apibūdinti kaip prezidentą-filosofą?

Šiuo klausimu aš čia mečiau tik vieną kitą mintį. Smetonos politinės minties užuomazgai ir vystymosi problemai nušviesti reikėtų gilesnių ir platesnių studijų.

SMETONA - NAUJOSIOS
LIETUVOS
ARCHITEKTAS

Smetonos stiprybė bei nuopelnai lietuvių tautai glūdi ne jo užsienių politikos žygiuose, ne karyboje ir ne ekonominėje politikoje, kurią daugiausia kūrė ir varė Juozas Tūbelis, bet jo skelbtoje tautinėje, lietuviškoje ideologijoje. Pirmon galvon jis siekė sutvirtinti lietuvišką tautinį "nugarkaulį". Ta mintis raudo nuosidriekia per visą jo veiklą ir raštus. Jis norėjo išvalyti lietuvių smegenis nuo sąslavų, kurių kaimynai neskundė mums barstyti per amžius. Jis stengėsi lietuvių pastatyti ant savų kojų t. y., padėti jo būdai ir pasaulėžiūra tvirtus tautinius, moralinius ir politinius pagrindus. Jis nepaliaudamas skelbė lietuvių vienybės sūkį ir lietuvių savitarpio solidarumo būtenybę ir apamai dorą dvasiškai lietuvių tautinį veidą pirmon galvon atgręžtą į savo tautos reikalus, o nesidairantį tarnybos svetimiems dievams. Dar 1914 m. jis rašė: "Vaire, kad "mus visus jungia tautinės kultūros pagrindas, ant kurio mes stoviame, ant kurio norėtume matyti kitus stovint bendra sielos kultūra auklėjama krikščionybės principais". (L. E. 28 t.)

Jo valdymo laikais buvo madoje fašizmas ir nacionalsocializmas, tačiau klysta tie, kurie Smetoną laiko fašizmo pasekėju ar pamėgdžiotoju. Į fašizmą lygiai kaip ir į nacionalsocializmą jis žiūrėjo kritiškai, lietuviškomis akimis. Jam nebuvo pakeičiui nei su Roma, nei su Berlynu, nes jo žvilgsnis visą laiką buvo nukreiptas į Vilnių. Gal, kaip minėjau, jo politinei mąstysenai turėjo įtakos Platono filosofija, bet šiaip jau gyvenime jis kūrė savo lietuvišką pasaulėžiūrą išdamas iš savo tautos interesų.

Autoritetinė santvarka tai dar nebūtinai diktatūrinė santvarka. Jis nemėgo demokratijos ne dėl pačios demokratijos, bet nemėgo tokios demokratijos, kuri veda kraštą į anarchiją. Jo idealas buvo autoritetinė demokratija. Jis nemėgo srovių ir stengėsi visus lietuvius sulieti į vieną lietuviš-

(Nukelta į 4 psl.)

BŪKIM ATSPARŪS

Gyvendami išeivijoje savos kultūros kėlimo srityje esame daug nudirbę. Ne tik patys tai matome, bet ir kitataučiai tai pastebi.

Netenka abejoti, kad mūsų kultūrinis gyvenimas ir ateity plėsis gal dar didesniu tempu, nes dirbančiųjų gretos didėja, o tuo pačiu ir kultūrinė veikla plečiasi. Taigi per daug nesijaudinkime dėl "kultūrinio nuosmūgio" apie kurį dažnai padejuojame. Tačiau gyvenimo tempui greitėjant, kai kam atrodo, kad mes nespėjame su juo kartu eiti ir galime atsilikti. Pavojus didelis, juo labiau, kad esame apsupti svetimųjų įtakų. Tačiau ir šio pavojaus nereikėtų per daug išsigasti.

Didėjant spaudimui -- auga ir pasipriešinimas. Pasipriešinimą turim organizuoti moralinėmis vertybėmis bei priemonėmis.

Su galinguoju spaudimu lietuvių tauta jau yra apsiratusi. Netolimoj praeity esame daug vargo pakėlę, tačiau Apvaizda išsaugojo mus, kad ir svetimuose kraštuose atsidūrusius. Praeitie pergyvenimai duoda išsamios medžiagos kovoję dėl tolimesnio likimo, kuris yra pagrįstas ne tik draugų parama, kiek mūsų pačių lietuvišku atsparumu.

Atsparumo ugdymas yra būtinas kiekvienai tautai. Reikia kelti vieningumą, organizuotumą, drausmingumą ir pasiaukojimą kilniam darbui. Tiesa, stiprėjančio lietuviško vieningumo dvasia jau yra nuglėjusi daug kliūčių. Vadinasi, bendrame kultūros darbe esame pasiekę didelio vieningumo. Auga tautos patriotiz-

mas dalinai sugeba nuglėti atskirų grupių interesus ir pastatyti Lietuvos laisvinimo reikalus aukščiau viso. Rimties momentu pajėgiame susikaupti. Tautos laisvė ir nepriklausomybė yra visų brangenybė, kurios mes ryžtingai siekiame. O kad esame nebaikštūs, nekartą pasauliui įrodėme. Juk Nepriklausomybės kovos su daug galingesniu priešu parodė, kad ir silpnai ginkluota tauta yra didelė pajėga, kada ji pasiryžusi laimėti. Tūkstančiai lietuvių savanorių spietėsi patvine vėliava ne tam, kad pralaimėtų, bet kad laimėtų. Ir laimėjo!

Mes turime būti kietas riešutas, kuris ir plėšriajam žvėriui išlaužtų dantis. To mes galime pasiekti eidami vieningu, drausmingu ir organizuotu keliu, žadindami savyje patriotizmą ir atsakingumą jausmą kiekviename kilniame lietuviškos kultūros bei visuomeninio darbo bare. Kiekvienas darbas yra naudingas, jei jis bus pašvęstas mūsų tautos laisvei ir Lietuvos nepriklausomybei atgauti.

Kultūringa subrendusi tauta ir nepriklausomybę praradusi lieka neįveikiama. Pavyzdžių turime daug. Imkime, kad ir Suomiją. Suomiai, kaip ir lietuviai buvo netekę, anais laikais, nepriklausomybės. Tačiau suomiai, būdami aukštos kultūros lygio, sugebėjo savo nusistatymą taip reikšti, kad okupantai nepajėgė tautos vidinės dvasios palaužti.

Didžios tautos, pavergdamos mažąsias, kad ir nugali jas, bet prarytą kashnio dažnai nesuvirškina. Atsidūręs viduriuo-

Maloniai kviečiame dalyvauti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos dvidešimtmečio suakutiniame seime, š. m. gegužės 30 ir 31 d.d. New Yorke, N. Y. (Roosevelt Hotel, Madison & 45th Street). Seimo atidarymas ir iškilmingojo posėdžio pradžia -- gegužės 30 d., pirmą val. p. p.

Seimas peržvelgs mūsų, lietuvių, kelius ir būdus Lietuvos nepriklausomybei atstatyti bei lietuvių išlaikyti, o taip pat sieks tautinės srovės greito didesnės darnos ir darbo barų ryškinimo.

Taip pat esate laukiami seimui pagerbti new-yorkiečių rengiamame bankete, gegužės 31 d., tame pat Roosevelt Hotel, Pradžia 8 val. vak.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Valdyba

ANTANAS SMETONA...

(Atkelta iš 3 psl.)

ką srovę skelbdamas tautinės vienybės idealą. Jis stengėsi išsklaidyti susiskaldymo tvaiką, kuriuo tautą buvo užkrėtusi partijų daugybė. Kitaip sakant jis skelbė antpartinę politinę pasaulėžiūrą, stengdamasis įskiepyti tą mintį, kad virš partijų stovi tauta ir valstybė, kurios interesai svarbesni už atskirų susigrupavimų interesus. Žodžiu, Smetona siekė apvaldyti tas išcentrines jėgas, kurios tautą draskė į atskiras atplaišas, jis norėjo ją perauklėti, gal teisingiau sakant, išauklėti vienybės dvasioje, kad j būtų pajėgi laikytis kultūriškai, politiškai ir ekonomiškai prieš skersvėjus Rytų ir Vakarų kryžkelėje, kur likimas lėmė mum įkurti savo sodybas. Smetona yra naujosios Lietuvos auklėtojas, jos dvasinis architektas.

TAUTINĖS PASAULĖŽIŪROS KŪREJAS

Smetona gimė prie Lėno ežero Užulėnyje. Kai aš sakau: prie Lėno ežero, tai turiu galvoje nedidelį, negilų, meldų prižlūsų ir maurais užslinkusį ežerėlį, telkšantį slėnioje, nuošalioje, rodos, senų senovės prisiminimuose tebeskendinčioje užmirštoje vietovėje abejingai žvelgiančioje į naujuosius laikus. Užulėnio vietovaidis buvo būdingai lietuviškas, tarsi paimtas iš lietuviškos tautosakos lobyno. Smetonų šeimos sodyba dvelkė labai sena lietuvių gyvenvietė, o jų gyvenamąją trobą galėjai dėti į pasaką, kur kalbama apie "lūšnelę samaną"...

Tokiose vietovėse gimsta poetai, mistikai ir mąstytojai. Smetona gimė mąstytojas-filosofas ir gal net, sakyčiau, tautinis mistikas. Jis kilo iš lietuviško kaimo gilumos, jis yra lietuvis iki paskutinio kraujo la-

šo. Man rodos, kad jis per visą savo gyvenimą liko daugiau "laukininkas" kaip kad "miestelėnas". Jis dirbo Lietuvai ir tik Lietuvai. Jis nesusikrovė jokio turto ir mirė neturtingas. Smetona priklauso prie mūsų tautos didžiųjų idealistų, kurie, tautos reikalus statydami aukščiau už savo ir grupių interesus, nepailsdami kovojo už amžinuosius tautos idealus: laisvę, garbę ir gerovę.

Smetona yra ir liks naujosios Lietuvos dvasinis architektas, neginčytinas tautinės, lietuviškos pasaulėžiūros kūrėjas. Jo padėtų akmenų į lietuvių tautos dvasinius pagrindus jokios istorinės audros neišvartys. Gal kartais jis klydo, -- kas iš mūsų neklysta? -- bet klaidos ne visada būna žmogaus silpnybės ženklas, priešingai, kartais klaidos išryškina asmenybės turiningumą ir didybę. Smetonos asmenybė bei jo veiklą šiandien mums žiūrėtina ne pro siaurus srovinius akinius, bet atviromis, plačiai atvertomis visą tautą ir visą tautos nueitą istorinį kelią aprėpiančiomis akimis. Minėdami jo mirties 25 metų sukaktį mes iš tikrųjų minime ne jo mirtį, bet jo gyvenimą ir darbus, kurie neatsiejami susiję ne tik su mūsų istorija, bet ir su kiekvienu iš mūsų asmeniškai, nes mums tenka kovoti už tuos pačius idealus, už kuriuos kovojo ir Smetona, ir ta kova dar nėra baigta.

Man Antanas Smetona nėra jokia kontraversinė asmenybė: jis man yra pilnutinė tauraus lietuvių kūrėjo ir kovotojo asmenybė. Savo idealizmu, savo didele meile Lietuvai, savo neatlaidžia kova už jos interesus jis mums yra ir liks gyvas Tėvynės mylėtojas ir kovotojas pavyzdys. Lietuvos istorijoje jam užtikrinta garbinga vieta.

LOS ANGELES

SEKMINGAS MOTERŲ PASIRODYMAS

Įvairūs moterų klubai Amerioje atveria duris lietuviams supažindinti amerikietes, ne tik su Lietuva, jos kultūra, bet ir su dabartiniais spaudos vargais, komunizmo žiaurumu ir t.t. Vyrų irgi turėtų neatsilikti ir gyvai įsijungti į amerikiečių organizacijas. Mums savotarpie apie komunizmą šnekėti tuščias laiko gaišinimas. Neškime tas žinias amerikiečiams, išpėkim juos.

Toks langelis į amerikiečius buvo atvertas balandžio 20 d., kai lietuviai buvo pakviesti išpildyti programą Tarpautiniam Moterų Klubui, kuriam priklauso virš 45 tautybių moterys, su aukštuoju mokslu. Šį kartą malonu buvo žiūrėti: trumpai, gražiai ir išpūdingai buvo išpildyta lietuviška programa.

I. Tumienės vadovaujama jaunimo grupė sušoko "Suktinį". Gaila, kad maža scena nedavė jauniems parodyti savo kojų lankstumo. Toliau vakaro programą atliko muz. O. Metrikienės vadovaujama dainos grupė "Vakarų Aidai". R. Aukštakalnytė solo "Tulpės", K. Dambrauskaitė "Aguonėlės" ir B. Dabšienė "Gėlių darželis". Visos solistės pasirodė gana gerai, ypatingai daug pažangos parodė

Los Angeles lietuviai balandžio 26 d. pagerbė kompozitorių Br. Budrįną, kuriam buvo įteiktos PLB premijos už sukurtus kūrinius. Nuotraukoje iš kairės: kalba LB Vakarų apygardos pirm. L. Medziukas, p. Budrįnienė, komp. Br. Budrįnas, gen. konsulas J.J. Bielskis ir PLB vicepirm. dr. A. Butkus nuvykęs iš šiltnamio iš Clevelando. L. Kanto nuotrauka

R. Aukštakalnytė. Neblogai nuskambėjo ir "Plaukia sau laivelis", į šią dainą buvo įvesta ir smuiko solo. Smuiku grojo Draugelis. Ypatingai įdomi ir publikai labai patiko O. Metrikienės kompozicija "Gegutė, kur tu?" su fleita ir soliste; fleita A. Draugelytė, solo -- K. Dambrauskaitė, solistės ir fleitos duetas nuskambėjo labai maloniai ir švelniai. Gražiai susidainavusi grupė dar padainavo "Tiltas", "Ausk močiute drobeles". Dramatiniai koncertų užbaigė daina "O Tėvynė manoji" grupė su soliste B. Dabšiene.

Didelė įtaka jautėsi režisieriaus A. Žemaitaičio, kuris sugeba iš mėgėjų išspausti profesionalų išpildymą. A. Žemaitaitienė, trumpai, tiksliai, gražia anglų kal-

ba apibūdino šokių ir dainas.

Muzikinei daliai vadovavo ir akompanavo muz. O. Metrikienė, o šokėjams akordeonu akompanavo A. Kazakevičius. Ne tik mes, bet ir amerikietės susižavėjo programa, mūsų tautiniais rūbais. Gana daug amerikiečių dėvėjo gintarų eilutes.

Lietuviams pasirodymą išrūpino šio klubo narė ir buvusi pirmininkė H. Petkienė, jos pastangomis ir darbu buvo suruoštos ir puikios vakarės -- arbatėlės.

Šį kartą buvo tikrai reprezentacinė mūsų liaudies menoparoda, su kuria malonu pasirodyti ir daug didesnei amerikiečių visuomenei. Be gana gražių ir kruopščiai pasiūtytų lėlių tautiniuose rūbuose, medinių klumpių, ypatingai gra-

žių velykinių margučių, lietuviškais raštais megstų pirštinių, staltiesių, takelių, rankšluosčių, pagalvėlių kryžių, koplytėlių, gintarokarolių ir daugybės gintaro išdirbinių, buvo gana daug ir spaudos, kuria amerikietės domėjosi, nes joms ne tik svarbu tautodailė, bet ir kas veikiama kultūrinuose baruose išeivijos. Visą parodos našta nešė klubo narė A. Činikienė, surinkusi visus eksponatus. Jai nepaprastai daug padėjo L. Vilimienė, J. Šlapelytė, J. Kaributas. Prie parodos stalo būdavo J. Pažeraitė ir V. Irlkaitė.

Šios lietuviškos programos žiūrėjo virš 100 amerikiečių moterų.

Linkėtina sekmės mūsų darbščioms lietuviutėms, kurių dėka ir pastangomis taip gražiai iškeltas Lietuvos vardas. V. Irl.

PAGERBTI LIETUVOS KANKINIUS DABARTINĖ PROGA NEPASIKARTOS

Mums dabar gyvenantiems tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia Šv. Petro bazilikoje, Romoje.

Tapti šio darbo dalininku laiko jau ne daug beliko.

Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių koplyčios kūrėjų tarpe.

Auką siųsti adresu: LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND, 2701 W. 68th St., Chicago, Ill. 60629.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

J. GLIAUDA

ŽAIZDRE

PIRMĄJĄ PREMIJĄ LAIMĖJUSI DIRVOS KONKURSE NOVELĖ

(9)

Girdas pakėlė galvą nuo prieglavio. Paieskojo akimis, bet nesurado būdinčio milicininko kambaryje.

-- Žinai, gydytojai, -- kalbėjo leitenantas, -- su lietuvių pulku aš atkeliavau Lietuvon nuo Oriolo. Visko buvo: ir šilto ir šalto.

-- Taip, -- sutiko Kasputis.

-- Baisių buvo dienų ir valandų. Gal net ir minučių. Bet, žinai, karinė disciplina suima žmogų į savo nagus, ir nė krust. Palaidos mintys, svarstymai tada tik apsunkina.

-- Aišku, -- sutiko Kasputis.

-- Mes šaudėm, mus šaudė. Žudėm, ir mus žudė. Galia atkurti atmintį visą grandinę, ilgą grandinę, su kuria išėjau iš Oriolo, kurie iš jos ligi Lietuvos sienos nepriėjo.

-- Karas, -- sutiko Kasputis.

-- Aksioma, kad žmogus protingas gyvulys. Dažnai tas gyvulys šlykščiausia kiaulė.

Kasputis patylėjo, nerasdamas ką beatsakyti. -- Matai, gydytojai, -- toliau kalbėjo Girdas, -- po stažo ir kautynių mankštos lietuvių pulke turėčiau būti bent su pulkininko rombais. Odabar esu tik rajono etape. Mažoj miško pakraščio milicijos stoty, kur tenka rūpintis kažkokiu tiltapalaikiu. Ginti jį nuo pakvaishusių antirežiminių banditų.

-- Pareiza tėvynei, -- pasakė Kasputis.

Girdas pažiūrėjo tiriama į Kaspučio veidą ir

apmaudingai, karčiai tęsė:

-- Tarsiu, kaip lietuvis lietuviui. Tai todėl, kad lietuvių pulke pageidavau lietuviškos komandos.

Egzaltuotai nusijuokė.

-- O tame pulke aštuoniasdešimt procentų nemokėjo lietuviškai.

Valandėlę Kasputis tylėjo. Minčių ir nuogąsčio nuobiros švokstė jo galvoj: Kas tai? -- nuosirdumas, kavos ir romo poveikis, įprastinė ir grubi provokacija, sušlubavęs sužeisto leitenanto partinis budrumas? Kvailystė? Grubi kvailystė -- didžiausia ir sunkiausia nuodėmė.

-- Argi Tėvynės kare daug reikė komanda? -- sumojo Kasputis savo atsiliepiamą į Girdopasisakymą.

Po valandėlės Girdas atsiliepiamą, lyg šydu uždengdamas, lyg iš esmės nuvertindamas savo išsiskyrimą:

-- Aišku, tai buvo tik mažmožis.

Kasputis užsidėjo dezinfekcinį apsiaustą ir plastmasės gaubtą ant plaukų.

Šiurpi ir nevilkti kelianti prietema pildė Tauragio kambarį. Visi daiktai čia pakluso apmaudui ir sielvartui. Spinksinti lemputė patalpos kampe buvo skausmingas kontrastas su skaidriai nutviekstu Girdo kambariu.

-- Sumanu, -- pagalvojo Kasputis, pamatęs ant Tauragio veido deguonies gaubtą, slepiantį veidą.

Nukėlė gaubtą, patapnojo Tauragio veidą, lyg neleidamas jam įmigti ir užgesti užuomaršoje.

-- Kaip saviijauta? -- Kasputis paklausė sužeistąjį.

-- Ačiū, -- sušvokstė ligonis tyliai ir dusliai.

-- Nereikia dėkoti, -- pareiškė gydytojas.

Valandėlę Kasputis stebėjo Tauragio veidą. Savo medikišku įpročiu jis mėgo stebėti veidus ir skirstyti juos į palaidai sudurstytas rubrikas. Vienas galėjo būti sveikai protingas, kitas -- isteriškai protingas.

Nors Tauragio veidas buvo pakitęs, išsekęs ir pilkas, iš jo struktūros, iš bruožų simetrijos, Kaspučiui jis atrodė isteriškai protingas ir liguistai mąstantis. Dėl tokio vyro jis žaidė baisų žaidimą, tapo aklų fatalistu, kad taptų simpatingu didvyriu Ilmos akyse.

-- Argi priklausai mums? -- paklausė Tauragis.

-- Nėra jūsų ir nėra mūsų, -- paaiškino Kasputis. -- Čia ligoninė. Čia tik medikai ir ligonys.

Tokia padėties definicija jam pasirodė sausa, bedvasė, biurokratiška. Jis norėjo pasakyti kažką kitą, švelniau, nuoširdiau. Šyptelėjo ir paaiškino:

-- Čia viskas daroma meilės vardu.

-- Tai reta mūsų dienomis, -- atsiliepiamą vos girdimai Tauragis.

-- Juo retesnis dalykas, juo jis vertesnis. Iš padūkusiai tankaus ir pavojingai silpno pulso Kasputis matė labai susilpnėjusią ligonio padėtį.

Būtinai reikalinga jam kraujo transfuzija. O eik, išgaut kraujo, kad jo neduoda nė leitenantui. Nei jo, nei Ilmos kraujas nėra Tauragio grupės. Tai likimas? Ne. Tai gyvenimo sarkazmas. Furviniausioji gyvenimo išnara.

-- Sukosėk, -- jis liepė Tauragiui.

Tauragis silpnai atsikosėjo.

-- Ar sudūrė žaidžą?

-- Ne. Žaizdos kaip nėra. Viskas aptirpo. Apšalo.

(Bus daugiau)

LIETUVOS VYTIS LENKŲ MENO PARODOJE PARYŽIUJE

Paryžiuje, Petit Palais muziejaus salėse, balandžio 25 buvo atidaryta Lenkijos meno paroda pavadinta "Mille ans d'Art en Pologne". Į tą 1000 metų įeina ir mūsų unijos su Lenkija laikotarpis.

Dirvos korespondentas
Paryžiuje

lekciją. Krokuvą -- sostinę galingos karalystės, XVI šimtmečio gyveno savo meno ir kultūros aukso amžių. Lenkijos unija su Lietuva buvo pa-

ralaus didumo Kristus iš medžio, be rankų, vadinamas Kristus iš Pomeranijos (1320 m.). Tai vienintelis tos rūšies eksponatas primenąs mūsų rūpintojėlius.

Penktoje salėje, kuri yra pašvęsta Krokuvos Waveliui, ant dešinės sienos greta Lenkijos arų, kilimuose, kaip saulės žėri Lietuvos vyčiai. Vienas vaizduoja alegoriją "Fortūna", kuri patalpinta tarp aro ir vyties, kitas "Garbės" alegoriją. Yra vienas pavyzdys kilimų su vytim, kurie pakabinti Wavelio pilies palubiuose. Nr. 144 Herbas ir initialai didžiojo Lietuvos Maršalo Krysztof Wiesolowski, vien tik su vytim įaustu į turkiško Ouchak stiliaus kilimą.

Septintoje salėje pastatyta turkų karo vadų palapinė kurioje išstatyti šalmi: Didžiojo hetmano Stanislovo Jablonovskio, iš elnio odos padengti plieno žvynais ir kitas iš plieno su panele švenčiausia prie širdies. Ant sienų turkiški skydai papuošti brangakmeniais. Vitrinose auksu ir sidabru atastos plačios juostos, kuriomis tuo laiku susijusdavo turkų pavyzdžiu. Daug auksu papuoštų vyriškų diržų ir įvairių moteriškų papuošalų.

Devintoje salėje, Marcin Rober darbo, didelis, labai geras, gražus ir išpūdingas Onos Jogailaitės (1523-1596) portretas, gedulo rūbuose po jos vyro kara-

Grandinėlės šokėjai balandžio 3 d. Hamiltone, Kanadoje, davė koncertą, kurį stebėjo gausi publika iš aplinkinių miestų. Viršuje dalis šokėjų prieš publiką. Iš kairės: R. Butkutė, R. Jasinevičiūtė, V. Mekešaitė, R. Vaitėnaitė ir E. Gedraitytė. Apačioje dalis publikos koncerto metu. J. Carlos nuotraukos

KRISTUS ANT ASILO (1470). Šita skulptūra, vaizduojanti Kristaus įžengimą į Jeruzalę, uždėta ant vežimo, būdavo vežiojama aplink Šiluvos bažnyčią verby sekmadienį.

Paryžiaus laikraštis "Nouvelles Litteraires" 24 d. numery, straipsny "Le Genie createur polonais" parodos generalinis komisaras Jerzy Banach rašo:

... "Karaliaus Zigmanto pirmojo -- Senojo dvaras, ir jo sūnaus Zigmanto Augusto paskutiniojo iš Jogailaičių, buvo Lenkijos renesanso meno centru. Zigmantas Senasis atstatė naująme stiliuje Wavelio karalių rezidenciją Krokuvėje, pastatydamas gražią pilį, kurios kiemo ir arkadų grožis niekuomet nebuvo pralenktas šiaurėje už Alpių, ir kurios visuma sudaro brangenybę. Zigmantas Augustas tęsė tėvo užbrėžtus uždavinius. Jis savo rezidencijai, Briuselyje užsakė 350 žavingų kilimų, iš kurių šiandien beišliko 136, kurie sudaro garsiausią savo rūšies ko-

tvirtinta Zigmanto Augusto 1569 metais (abiejų valstybių herbai matomi Wavelio kilimuose)."

Toje parodoje lenkai išstatė visas savo brangenybes sukurtas ar išgytas laike tūkstanties metų (ir karo grobis iš turkų). Eksponatai parinkti iš visos Lenkijos muziejų, pilių, bažnyčių, vienuolynų. Išstatyti aštuoniolikoje elegantiškai dekoruotų salių, kurios pritaikintos eksponatams. Salė, kurioje vitrinose išstatyti karališkos Wavel pilies turtai, išmušta dangiškai mėlyna medžiaga, kita raudona -- Krokuvos Universiteto rankraščiai, kuriuose pilna Lietuvos istorijos faktų, ranka rašytų knygų su iliustracijomis. Skirtingos salių spalvos sukelia įvairias nuotaikas. Ant baltos sienos kabo natū-

POMERANIJOS KRISTUS (1320)

liaus Bathori mirties. Ten pat karaliaus Etienne Bathori (1533-1586) portretas irgi Marcin Rober darbo. Karalius apsirengęs turkišku ilgukafetanu iš po kurio matosi originalūs auksiniai turkiško stiliaus batai, lyg žemaitiškų klumpių for-

mos tik ant aukštų kulnų. Eksponatas paimtas iš Krokuvos tėvų Lazaristų vienuolyno.

Vitrinoje kunigaikštietės Onos Radvilaitės 1727 m. įsteigtos Lubaczowe kristalo dirbtuvės taurės. Nr. 232 taurės vadinamos "drebančiomis" su kotu, bet be pastovo. Negalima pastatyti. Reikia visą laiką laikyti rankoje. Apie pusės litro talpos. Kaip toje mūsų dainoje: kėlikėlis rankoj yra... Kai ištuštini keletą "bajoriškų" gali apversti ant stalo ir nėra jokio pavojaus, kad apvirs.

Viena salė pašvęsta italų dailininkui Bellotto (1720-1780), kuris iškviestas į Lenkiją tentyveno ilgą laiką ir įamžino to laiko vaizdus, miestus ir istorinius įvykius. Dirbo stiliuje savo dėdės didžiojo Canaletto. Jis atvežė į Lenkiją italų meno įtaką. Jo paveikslais buvo pasinaudota atstatant Varšuvą popaskutiniojo karo. Parodoje yra jo didelis paveikslas: Stanislovo Augusto rinkimai. Jame atvaizduotas momentas, kai karalius jau yra išrinktas ir laukiama jo karūnavimo. Antrame plane keturkampis laukas, apie kurį iš keturių pusių, mažose estradose sėdi bajorai rinkėjai. Vidury paklotas raudonas kilimas, kurio centre pastatytas auksinis fotelis. Toliau aplink išrikiuoti kariuomenės pulkai su lietuviškom ir lenkiškom vėliavom. Artimesniame plane, dešinėje, po medžiu palapinė prieš kurią stovi Stanislovas Augustas su šeima ir vienas bajoras privedęs papuoštą žirgą, kviečia naujai išrinktą karalių į fotelį -- sostą, kuri atsisėdęs bus išrinktas Lenki-

jos karalius ir Lietuvos Didžiojo Kunigaikščiu. Paveiksle matosi tų laikų karių unifirmos, bajorų ir gyventojų aprėdai. Jo dešinėje pusėje, žemai, įrašyta prancūziškai: Antras paveikslas rinkimų lauko Jo Didenybės Stanislovo Augusto, kuris buvo išrinktas Lenkijos Karaliu ir Didžiojo Lietuvos Kunigaikščiu 7 rugsėjo 1764 m. Tapytas Bernardo Bellotto de Canaletto 1778 metais antrą kartą pagal daug portretų asmenų, kurie ne visi čia išvardinti, tik tie kurie turi daugiausiai ryšių su istorija. Pirmas paveikslas iš 1770 m. Jo Didenybės duotas Mgr. Kun. Brensius, Dvaro Maršalui. Seka neišskaitomos pavardės.

Apie Žalgirio mūšį ir Vytautą Didįjį, bei Jogailą nieko nesimato. Gaila, kad mes dėl Vilniaus klausimo turėjome palikti šešėly mūsų tautos istorijos gana didelį laikotarpį. Net menininkai nepriklausomybės laikais negalėjo nuvykti susipažinti.

Į parodą lenkai atvežė geriausius dalykus ir ji turi didelį pasisekimą. Žmonių, kaip per atlaidus. Visi lankytojai gali pamatyti, kad Lietuva tada buvo susijungusi su Lenkija kaip "Laisvi su laisvais, lygūs su lygiais" kaip tai įrašyta Lietuvos - Lenkijos unijos paminėjimo medalyje.

Paroda tęsis iki rugpjūčio mėn.

(al)

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4³/₄%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.
(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5¹/₄%

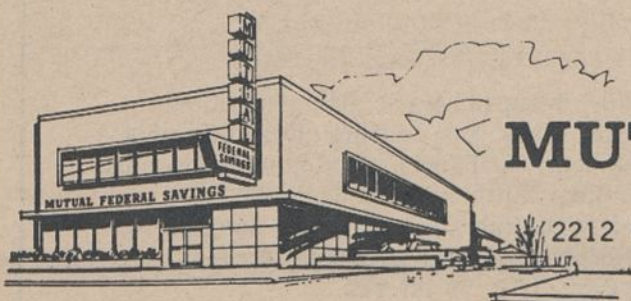
Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LSS Brolijos vyr. skautininkas Vladas Vijeikis, lankydamasis Clevelande, drauge su Pilėnų tunto skautais ir vadovais aplankė Lietuvos kultūrinį darželį. Nuotraukoje vyr. skautininkas VL Vijeikis ir tūntininkas A. Meilus prie J. Basanavičiaus paminklo.

sekasi biznis, šypsodamasis atsakė: — spreskite patys, nes šiandieną patiekėme virš 200 pietų. — Manau, kad po tokia atsakymo jo-kie komentarai nebereikalingi. Norint Berglande, kad ir trumpam laikui apsigyventi, reikalinga bent 3 mėnesiai iš anksto užsisa-kyti kambarius. Šiame vieš- butyje savaitgalius mielai praleidžia ir buv. Venezue- los prezidentai su šeimomis. Viešbutyje bei restorane laisvai susikalbama ispaniš- kai, lietuviškai ir vokiškai.

Pono Rednerio pareiški- mu, Bergland obalsis yra: — švara, tvarka, mandagumas ir visiems prieinamos kai- nos (tuomi įsitikinome ir mes). — Maistas savo ko- kybe ir kiekybe pirmos rū- šies, įvairūs gėrimai impor- tuojami tiesioginiai. Bergland, colonia Tovar telef. 29, tikrai yra vertas Venezuelos lietuvių dėme- sio. Ypač pravedus naująjį greitkelį iš La Victoria, bus galima suorganizuoti išvy- kas ir autobusais.

• Gediminas Govarskas, Maracay prekybininkų Lui- zos ir Henriko Gavorskų sūnus, sėkmingai studijuo- ja aeronautiką Vokietijoje, Muencheno u n i v e r s i t e t e. Gediminas yra vienintelis lietuvis iš Pietų Amerikos, kuris iš kurso į kursą eina pirmuoju, be to aktyviai da- lyvauja Vokietijos lietuvių jaunimo tautinių šokių an- samblyje. Už stropumą moksle, tėvai nupirko puikų automobilį.

• Sol. Zuzana Valadkaitė iš Argentinos siunčia svei- kinimus visiems Venezue- los lietuviams. Gal dar šiais

metais bus proga jos dai- nom pasigerėti. Solistė Zu- zana Valadkaitė Lietuvos nėra mačiusi, bet taip pa- mylo savo tėvų tėvynę ir josios kalbą, kaip tik žmo- giškoji esybė tai padaryti gali.

• LB Venezuelos Centro valdyba sveikino BALFo suvažiavimą Chicagoje, pa- siųsdama ir simbolinę auką — čekį.

Taipogi pasveikino naujai išrinktąjį PLB Valdybos pirmininką Stasį Barzduką.

(jk)

ATSIŪSTA PAMINĖTI

• Lituanus, Vol. 14, No. 3, 1968. Lithuanian Quar- terly. Metinė prenumerata 5 dol. Redakcijos ir admi- nistracijos adresas: Litua- nus, P. O. Box 9318, Chica- go, Ill. 60690.

• II Vatikano susirinki- mo dokumentai. III dalis. Popiežių kalbos ir raštai. Knygų serijos "Krikščionis gyvenime" leidinys 1969 m.

Vertė prel. Vytautas Bal- čiūnas. Knyga kietai įrišta, 360 psl., kaina \$4.00.

• Aidai, 1969 m. kovo mėn. Nr. 3. Mėnesinis kul- tūros žurnalas, leidžiamas lietuvių pranciškonų. Re- daktorius dr. Juozas Gir- nius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administruo- ja T. Benvenutas Rama- nauskas, OFM, 680 Bush- wick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Žurnalo metinė pre- numerata \$7.00.

• Laiškai Lietuviams, 1969 m. kovo mėn. Nr. 3. Tėvų jėzuitų leidžiamas re- liginės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Reda- guoja Kęstutis Trimakas, S.J. Žurnalo adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumera- tā \$5.00.

• Eglutė, 1969 m. balan- džio mėn. Nr. 4. Laikraštė- lis vaikams. Redakcija, ad- ministracija ir spaustuvė — Nekaltai Pradėtosios Mari- jos seserų, Putnam, Conn. 06260. Metinė prenumerata \$5.00.

VENEZUELA

• Inž Vladas Venckus Ve- lykų šventes praleido ke- liaudamas po Antilų salas.

• Jurgis Bieliūnas, Vliko Atstovybės pirmininkas, ir ponias, balandžio 5 d. preky- bos reikalais išskrido Eu- ropon. Kelionėje išbus apie 2 mėnesius ir lankysis Por- tugaliijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje, Aus- trijoje, toliau vyks į Japo- nią ir Hawajus, grįždami sustos JAV.

• Kun. Antanas Perku- mas, apie porą savaitių sunkokai sirguliavo, bet rū- pestingos saleziečių kongre-

gacijos ir gydytojų dėka, sveikata pamažu gerėja ir neužilgo vėl pasiryžęs pra- dėti lankyti bendruomenės apylinkes su lietuviams skirtomis pamaldomis. Lie- tuviškų pamaldų dėka, pa- gyvėja ir visuomeninė veika.

• L. H. Gavorskų šeima ir inž. Vladas Venckus buvo nuvykę į garsiąją Tovar ko- loniją (įkurta maždaug prieš 100 metų atvykusio medicinos personalo iš Pie- tų Vokietijos — Schwarz- waldo). Miestelis su savo europietiško stiliaus staty- ba yra labai gražioje vieto- je apie 1800 metrų virš jū- ros lygio, todėl čia klimatas

labai malonus ir gaivinan- tis. Kalnų pašlaitėse žydi ramunės ir linksmai saulu- tės spindulių apšviestos šypsos žemuogės, bei pu- šaičių pavėsyje žaidžia ir atvykėlio akį vilioja įvai- raus dydžio bei rūšių grybai — baravykai. Visą tai ma- tant čia pat po kojomis, taip ir prisimena paliktosios tē- vynės miškai ir gojai. Čia pilna pigių visokių vaisių bei daržovių.

Bet svarbiausia, kad šia- me Venezuelos rojaus kam- pelyje yra įsikūręs ir puikų viešbutį - restoraną BERG- LAND pasistatęs mūsų tau- tietis Reinholdas Redneris K. su šeima. Malonusis šei- mininkas paklaustas, kaip

Per Atvelykį Bostone skautai surengė jaunimui margučių ridinē- jimo varžybas. Nuotraukoje lenktyniautojai klausosi taisyklių.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Pirkit penktadienį. Mieste 10 iki 5:45; Skyriuose 10 iki 9:30. Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps. Pripildykite knygelę su linksma pabaiga.

Hurrah! Hurrah! for
the Shutterbug Circus
in Kodel® Polyester
and Cotton

Cirkas jau atvyko į mūsų miestą ir mes vos galime sulaukti pasveikinti visus tuos žmones mūsų idomiais rūbais, kurių kiekvienas turi cirko spalvingumą. Yra labai sunku pasirinkti tarp liūtų, klaunų, dramblių, tėviškos meškos ir kitų, kurių gal norėtume daugiau negu vieną! Tie rūbeliai yra 3-6x dydžių, \$8 iki \$10. Ir dydžiai 7-12, \$9 iki \$12. Children's World and Girls' Shop. Antrame aukšte mieste. Visuose šešiuose skyriuose.

• Vysk. M. Valančiaus Lit. mokykla Clevelande buvo suorganizuota Ateities Klubo pastangomis 1949 metų rudenį. Pirmieji jos organizatoriai buvo dr. A. Damušis, prof. Ig. Malėnas, B. Graužinis, M. Mikalauskienė ir A. Tamulionis.

Per dvidešimt metų mokyklos vedėjais buvo: P. Balčiūnas, St. Barzdukas, A. Gailiusis, B. Graužinis, Pr. Joga, Pr. Karalius, J. Stempuzis, A. Tamulionis, J. Žilionis.

Mokyklos išlaikymo finansinė atsakomybė krito ant tėvų komiteto pečių. Jam pirmininkavo: V. Balalašaitis, P. Banionis, J. Damušis, K. Gaižutis, A. Garaka, B. Graužinis, H. Idzelis, Z. Obelenis, Vl. Palubinskas, V. Palūnas, Pr. Petraltis, P. Stravinskas, V. Staškevičius, dr. M. Vaitėnas (mirus).

ATEITININKŲ ŠVENTĖ

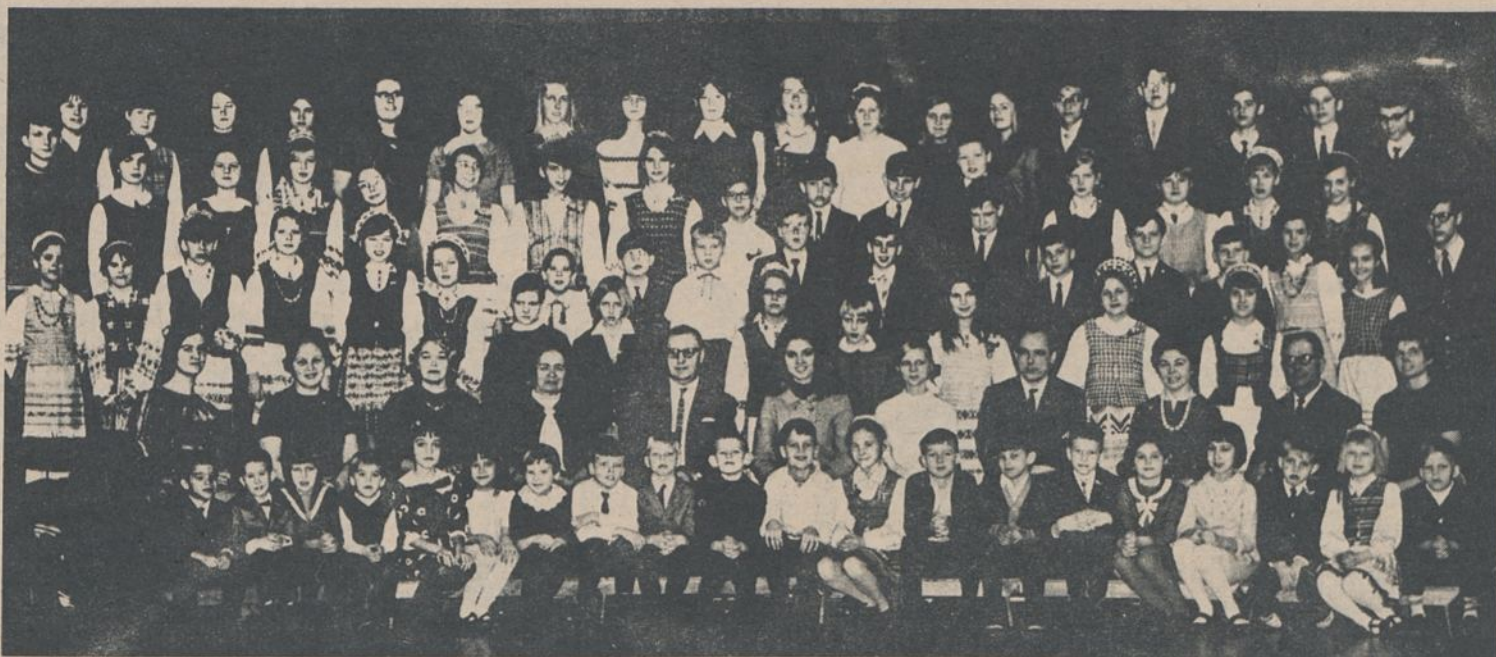
Ši šeštadienį, gegužės 10 d., Clevelando moksleiviai ateitininkai ruošia metinę šventę ir šokius šv. Jurgio parapijos salėje. Šokiai tęsis nuo 7:30 v. v. iki 12 val. nakties. Šiame parengime bus svečiūs iš Toronto, Hamiltono, Detroito ir kitų kuopų. Nepraleiskite geros progos pasimatyti su senais draugais, susipažinti su naujais ir kartu smagiai pasilinksminėti. Be muzikos ir šokių bus lengvi užkandžiai. Visas Clevelando jaunimas maloniai kviečiamas dalyvauti.

OHIO GUBERNATORIUS ĮVELTAS

Ohio gubernatorius Rhodes atsirado nemalonoje padėtyje kai žymus žurnalas Life paskelbė jį buvus išvėlusiu į šimtų tūkstančių dolerių sumas, už kurias jis buvęs nesumokėjęs valdžiai priklausantių mokesčių. Spauda ypač tokių sensacijų tykoja, o tas didelių žmonių pastato visuomenės akyse nepalankioje šviesoje.

Prieš pora metų panašiai buvo įveltas Connecticut valstijos senatorius Dodd.

Pasitaiko, kad rinkimų metu rėmėjai aukoja didelės sumas kandidato išrinkimui. Aukos būna asmeniškos, už jas reikia atsiskaityti parodant, kad sunaudota rinkimams. Nesunaudotos sumos lieka kandidatui asmeninėm pajamom. Už tokias pajamas reikia mokėti valdžiai mokesį taip kaip visi kiti mo-

VIRŠUJE: Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla Clevelande šiais metais mini 20 metų sukaktį ir ta proga gegužės 25 d. sekmadienį įvyks jubiliejinis literatūros ir dainos koncertas į kurį Clevelando ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti. Nuotraukoje mokyklos mokiniai su mokytojais. Sėdi iš kairės: L. Navickaitė, J. Orantienė, M. Premeckienė, O. Mikulskienė, P. Joga, D. Orantaitė, J. Petraltis, H. Bankaitis, O. Žilinskienė, St. Barzdukas, I. Bublienė, V. Pliodžinsko nuotrauka

ka. Kandidatai kartais tu pašalinių sumų neįskaito į valdžios išdui mokamus mokesčius. Išdas sudaro bylą, ir priverčia sumokėti su pabaudomis ir priediniais nušimčiams.

Gub. Rhodes, tą Life įtarimą, paskelbė neturįs ko baimintis dėl atsiskaitymo su valstybės išdu, sakosi visus savo mokesčius (taxes) apmokėjęs.

Jis be abejo spėjo apmokėti pirm negu Life tai paskelbė, nes tas žurnalas tiesioginiai neįtaria gubernatorių neapmokėjimu, tik kad buvo įsivėlęs su išdu departamentu dėl neapmokėjimo ir buvęs priverstas sumokėti \$100,000 užvilkutų taksų, nušimčių ir pabaudų.

Didelė nuolaida turintiems 2 automobilius, be to vedusiems tarp 21-24 metų mokyklų mokiniams, kurių mokslo vidurkis yra B ar aukštesnis (30% nuolaida). Dėl informacijų kreipkitės į V. Giedraitį 944-6835.

DĖL NEATSARGUMO ŽUVO 133,000 ŽMONIŲ

Clevelando Saugos Tarybos vedėjas Sam C. Skerotes praneša, kad gegužės mėnuo, JAV prezidento proklamacija, paskirtas asmeninės apsaugos mėnesiu. Jis rašo:

Kasmet įvyksta tūkstančiai asmeninių susižeidimų, kurie atima žmogui sveikatą visam amžiui. Vieno milijono žmonių šiame krašte pernai prarado sveikatą nuo asmeninių susižeidimų, o dar blogiau, 113,000 neteko gyvybės įvairiais netikėtais susižeidimais. Iš jų buvo 30,000 virš 65 metų amžiaus. Du trečdaliai tų užsimušimų įvyksta paprasčiausiai dėl naminio neatšargumo, bereikalingo skubėjimo...

Niekad nerūkykit lovoje, nerūkykit įeigu ima snūduls.

Visų atsargumų reikia prisilaikyti virtuvėje su verdamais indais.

Vaikščiojant gatvę, eikit skersai gatvės tik prie gatvės kampų, ir laikydamiesi taisyklių, kai leidžia žalia šviesa. Visa tai įrengta jūsų apsaugai.

• Apdraudos reikalais geriausias patarnavimus galite kreipdamiesi į Z. Obenį tel. 531-2211.

REŽISIERIUS P. MAŽELIS PAS SKAUTININKES

Didelį susidomėjimą mūsų visuomenėje sukėlęs pirmos originalios lietuviškos operos pastatymas tremtyje neliko be atgarsio ir Clevelando skautininkių draugovėje. Š.m. gegužės mėn. 4 d. p. Švarcų bute įvykusi skautininkių sueiga turėjo garbės ir malonumo išklausti įdomaus operos "Danos" režisieriaus Petro Maželio pranešimo apie operos pastatymo darbą. Pranešimas buvo ypatingai tuo įdomus, kad teko išgirsti iš paties režisieriaus lūpų, kokie sunkumai ir kokios problemos kyla ruošiant naują, iki šiol nematytą operą jos pirmam pasirodymui. Opera -- tai bene pats sudėtingiausias žmogaus kūrybinių jėgų padarinys, jungiant epinės ir muzikinės kūrybos sudėtingiausius elementus. Operos pastatyme režisierius

taipogi tampa kūrėju, kurio komplikotas uždavinys, taip mažai te suprantamas eiliniam operos žiūrovui, yra sukurti darnią visumą iš poeto parašyto libreto ir kompozitoriaus muzikinio veikalo. Čia didelio kūrybinio ir intelektualinių jėgų įtempimo reikalauja ne vien sugebėjimas sustatyti chorą bei paruošti solistus dramatinėmis situacijoms. Bendrasis išorinis operos apipavidalinimas su tūkstančiais detalių, apšvietimo taškų, šviesos ir garso efektų, privalo tilpti dailininko sukurtų dekoracijų rėmuose. Ir pati "Danos" simbolika, kaip amžina, niekada iš neramaus pasaulio neišnykstanti benamio politinio pabėglio problema, paties režisieriaus žodžiais tariant, buvo norėta perduoti belaikeje tarptautinės plotmės dvasioje. Taigi, kaip kurie daromi užmetimai dėl choro aprangos ir kitų kostiumų lyg ir atkrita šitame bandyme radus patiesinimą ir neparinkus mūsų stovyklinio gyvenimo tipingų drabužių.

Jei kritikų-žinovų daromi užmetimai be paspartos ir turi pagrindo, ypatingai atsižvelgiant į tai, kad tai yra P. Maželio pirmutinė režisuojama opera, tai vistiek paskaitos metu išryškėjo visa eilė klausimų, kurie kankino ir eilinių žiūrovą, kartais daugiau ar mažiau sutinkantį su kritikai profesionalais. Neieškant trūkumams bei klaidoms pateisinimo, bet supratęs operos režisieriaus darbo apimtį ir komplikotumą, nejučiomis suprantame, kodėl vienas ar kitas ne visiškai tobulas momentas liko ir galbūt tebėra sunkiai pataisomas. Režisieriaus kūrybinis darbas neduoda jam per daug laisvės. Jis dar yra suvaržytas muzikos, kurios dramizmas dažnokai ne visada atitinka libreto reikalaujamai situacijai; jis tegali ieškoti efektingiausių priemonių dramai išryškinti esamos muzikos ir libreto rėmuose.

P. Maželio paskaita buvo baigta diskusijų ir klausimų valandėle, kurioje dauguma skautininkių aktyviai dalyvavo, dar giliau išnagrinėjant "Danos" pasisekimo paslaptį ir jos trūkumų priežastis. Oficialiai sueigos daliai pasibaigus, prie gražaus s. Švarcienės paruošto vaišių

stalo dar ilgokai tęsėsi gyvos diskusijos "Danos" tema.

Reikia tikėtis, kad šis susidomėjimas "Dana" ne tik nemažės, bet ir toliau išliks intensyviai gyvas akademinių diskusijų plotmėje, kad toji opera neliktų užmiršta pokenų spektaklių. Tuo pačiu reikia laukti, kad "Danos" taip sunkiai dirbęs ir tokių gražių rezultatų pasiekęs kolektyvas turės progos išvykti į kitas mūsų kolonijas.

(ab)

SAVAITGALIO DARBAS

Prosinimas Shaker Hts. namuose. Atvykti 10 val. ryto šeštadienį, permiegoti naktį ir darbovietė aplėdžiama sekmadienį 5 val. po pietų. 35 dol. savaitgaliui. Skambinti vakarais SK 1-8571.

(36-39)

• Clevelando lietuvių dailininkų paroda, turėjusi įvykti š. m. gegužės 24 ir 25 d., bet dėl tuo pačiu metu įvykstančios lituanistinės mokyklos šventės, nukelta į gegužės 31 ir birželio 1 d.

Paroda įvyks šv. Jurgio parapijos salėje ir joje dalyvaus dailininkai: R. Laniauskas, E. Muliolienė, A. Muliolis, N. Palubinskienė ir A. Vaikšnoras. Parodą rengia skautai akademikai.

PARDUODAMAS NAMAS

Bungalow. Prie lietuvių Naujosios parapijos. Uždaryta veranda. Dviejų automobilių garažas, Cherokee Ave. Skambinti 531-3383 arba 481-6954.

ISNUOMOJAMAS BUTAS

1411 E. 32 St. Penki kambariai ir vonios kambarys. \$55 mėnesiui. RE 2-7629.

(37-39)

HELP WANTED MALE

MACHINISTS BRIDGEPORT OPERATORS MILLING MACHINE OPERATORS

Good starting rate, 55 hour week, all fringes including hospitalization, insurance, bonus, profit sharing, uniforms.

APPLY IN PERSON

FORM-A-TOOL

8610 MADISON AVE.
CLEVELAND, OHIO

(36-37)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Trys Grandinėlės šokėjos šokio metu: Ž. Neimanaitė, J. Petraltytė ir E. Žygaitė, J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BOSTONO LIETUVIŲ PARAMA DIRVAI

Bostono ir apylinkių lietuviai per surengtą ALT S-gos Bostono skyriaus parengimą sudėjo Dirvai paramai 341 dol.

Šiomis dienomis Vilties Draugijos vicepirmininkas inž. E. Cibas atsiuntė surinktus pinigus ir sąrašą aukojusių.

Vilties Draugijos įnašus padidino:

ALT S-gos 10 skyrius
Bostone\$10.00
A. Diržys, N. Y. 30.00
Rentelis Juozas 20.00
Veitas Brutenis 25.00
Bajerčius Bronius 5.00
Izibickas Lionginas 5.00
Veitas Romas 25.00
Janukėnas Teofilus .. 5.00
Ambraziejus Petras G. 5.00
Mickūnas Česlovas 10.00
Vasys Jonas 5.00
Mickūnas Eduardas .. 5.00
Mikalauskas Jonas .. 10.00
Cibas Edmundas 10.00
Izibickas Vytautas 10.00
Adomavičius Kazys .. 5.00
Ausiejus Petras 5.00
Griauzdė Aleksandras 15.00
Manomaitis Eugenijus 10.00
Utėnis Bronius 5.00
Dačys Juozas 10.00
Matijoška Antanas .. 5.00

Vienkartinė auka "Dirvai" paremti:

Jaras Petras\$5.00
Štuopis J. 5.00
Smitai S. ir E. 5.00
Dabrila Jeronimas 5.00
Čepas Henrikas 1.00
Kuncaitis Juozas 5.00
Ščiucka Adolfas 5.00

Aleksonis Tadas 5.00
Navazelskis Petras 5.00
Liutkonis Juozas 5.00

Vilties Draugijos valdyba ir Dirva nuoširdžiai dėkoja už finansinę paramą tautiniam laikraščiui Dirvai išlaikyti.

PAGERBKIME BOLŠEVIKŲ IR NACIŲ NUZUDYTUOSIUS

Praėjo jau daug metų, kai bolševikai ir naciai žiauriai terorizavo mūsų Tėvynę. Buvo daug sudėta aukų... Bolševikai dar ir dabar tebenaikina lietuvių tautą.

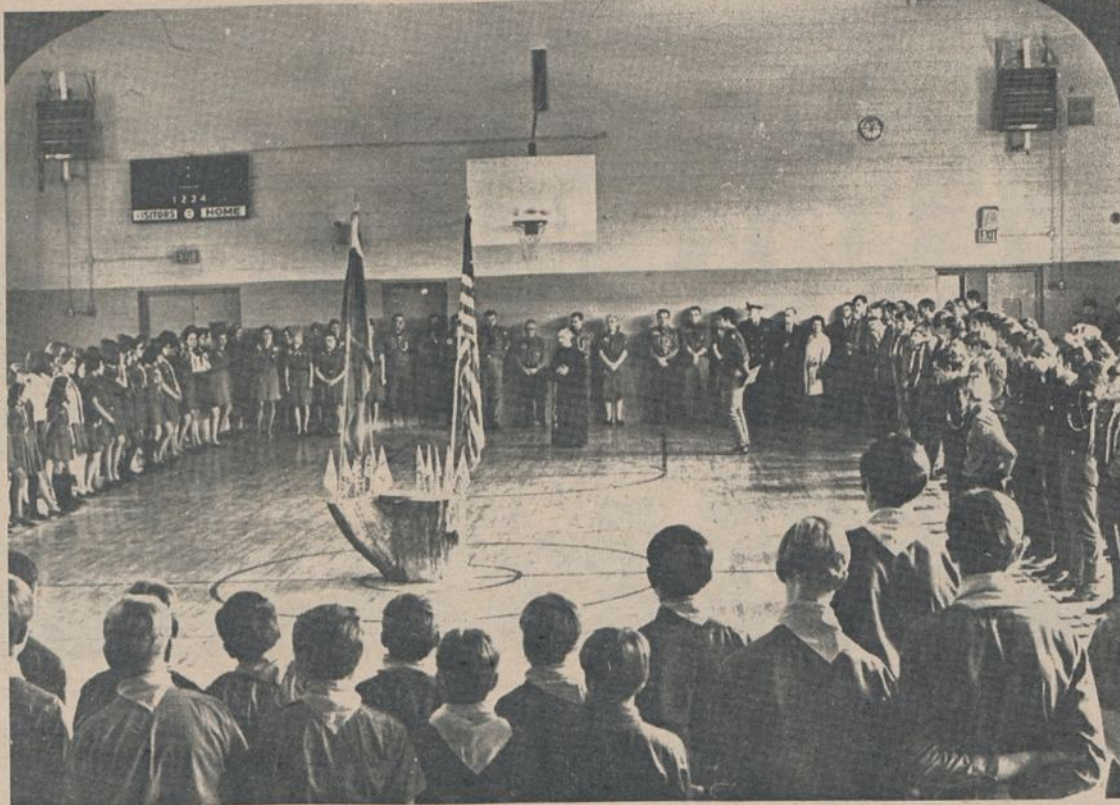
Tam prisiminti, ir sukaupti daugiau jėgų ir ryžto kovai prieš lietuvių tautos naikintojus. Chicagos politiniai kaliniai ruošia gegužės mėn. 11 d., 4 val. p. p., Chicagoje, Jaunimo Centre, KZ-tose ir kalėjimuose žuvusiems pagerbti akademiją.

Kalbės prof. St. Yla ir prof. M. Mackevičius. Meninę dalį išpildys Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentai.

Toje pačioje salėje bus ir žmonių KZ naikinimo parodėlė.

Prieš akademiją, tuoj po pamaldų 11 val. 15 min., Jaunimo Centre kviečiamas visų buvusių politinių kalinių pasitarimas.

• Pietų Australijoje, Ridelton, balandžio 23 d. mirė buv. mūsų žymaus lakūno ir

Skaitytųjų jaunimo šventė šv. Antano gimnazijoje Kennebunkport, Maine, įvykusi bal. 26-27 dd. sutraukė 300 moksleivių jaunimo iš viso rytinio Amerikos pakraščio. Šventę ruošė šv. Antano gimnazijos "Kretingos" tuntas. Nuotraukoje iškilmingos sueigos metu kalba gimnazijos rektorius Tėv. L. Andriekus, OFM.

Kennebunkport Maine įvyksiamie skautų-čių sąskrydyje v. s. Petras Molis sveikina skautininko įžodį davusį Tėvą Augustiną.

sklandytojo majoro Jono Pyragiaus žmona Amelija. Liko vyras Jonas ir dukterė Dalia Čibirienė su šeima.

VASAROTOJŲ DEMESIUI!

Lietuviškos vasarvietės Cape Cod vilos AUDRONĖ savininkai dr. Ed. ir Marija Jansonai praneša, kad šiais metais vila Audronė atidaryma nuo birželio mėn. 21 dienos ir jau dabar priimami užsakymai. Kreiptis: Ed. Jansonas, 15 Rosedale St., Boston, Mass. 02124. Telef. 288-5999, o po birželio 21 d. tiesiai į vilą Audronė, Mrs. Marija Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cap Cod Mass. 02655.

Visi maloniai kviečiami atvykti ir praleisti savo atostogas prie atviro Atlanto jūros plažo, pušų pavėsy ir žalumynuose paskendusioje viloje Audronė.

• Rochesterio lietuviai gegužės 10 d. turės progos išgirsti sol. Aldoną Stempužienę, aktorį Leoną Barauską ir kompozitorių Dariusį Lapinską.

Koncertą organizuoja Rochesterio Ateitininkai.

Po koncerto bus šokiai ir veiks bufetas.

LB NEW JERSEY APYGARDOS SUAŽIAVIMAS

Apygardos metinis suvažiavimas įvyko Elizabethe, Lietuvių Laisvės salėje, balandžio 27 d. Apygardos pirm. K. Jankūnas suvažiavimą atidarydamas paprašė A. Gudonį pirmininkauti ir P. Lanį sekretoriauti. Suvažiavime dalyvavo apygardos valdyba, Kontrolės komisija, C. V. vicepirm. kun. V. Dabušis, 6 apylinkių atstovai ir keli LB reikalais besirūpinantys lietuviai. Viso apie 35 asmenys.

Atsistojimu susikau p u s buvo pagerbtas miręs PLB pirm. Juozas Bačiūnas ir kiti. Iškilmingas valdybos

pirm. K. Jankūno išsamus pranešimas, iš kurio paaiškėjo, kad valdyba yra daug nuveikusi ir kitų veiklą parėmusi darbu ir pinigų.

Žvelgiant į ateitį, apygardos valdyba padarė keletą pasiūlymų, ypač dėl stipendijos reikalų, šeštadieninės mokyklos, šokių grupės Baltijos, skautų ir skautų vienetų bei kitų jaunimo sušibūrimų, informacijos amerikiečių spaudai, Lietuvių Fondo reikalų, Tėvų Pranciškonų kultūros Centro statybos vajui paremti, lietuviškų parapijų reikalų ir N. J. Lietuvių Dienos reikalų, kuri įvyks birželio 15 d. Tai vis darbai dėl kurių apygarda su visomis NJ apylinkėmis turės smarkiai padirbėti.

Iškilmingas išdininko ir kontrolės komisijos pranešimas, dėl kurių nebuvo paklausimų. Suvažiavimas padėkojo pirm. K. Jankūnui ir visai apygardos valdybai už atliktą didelį darbą apygardai vadovaujant.

Buvo iškeltas klausimas dėl vieno bendro fondo visiems lietuviškiems reikalams. Šiuo metu reikalu pasisakė: K. Jankūnas, A. Rugys, A. Gudonis, A. Masionis, kun. V. Dabušis, A. S. Trečiokas ir kiti. Bendras supratimas buvo, kad vienas Bendras Fondas ir gal viena metinė rinkliava būtų geriau, ne kaip kad dabar yra — daug fondų, daug rinkliavų ir labai mažai aukotojų.

A. S. Trečiokas

ANTANO ŠKĖMOS AKA- DEMIJA-SPEKTAKLIS

Antano Škėmos akademijoje-spekte klyje gegužės mėn. 10 d., 8 v. v., Detroito Lietuvių Namuose rašytojo kūrybą nušvies Jonas Kiznis paskaita ir Detroito scenos mėgėjai suvaidins Škėmos veikalų ištraukas.

Jonas Kiznis artimai pažino žuvusį rašytoją Lietu-

voje, Vokietijoje ir Amerikoje.

Režisuoja "Šventąją Ingą" Justas Pusdešris ir "Živilės" trečią paveikslą Dalia Juknevičiūtė jau anksčiau yra statę Škėmos veikalus. Pirmasis pastatė "Vieną vakarą" Detroito ir "Žvakidę" Detroito su gastrole Chicagoje, antroji su režisavo "Šventosios Ingos" inscenizavimą ir "Živilės" koncertinį skaitymą Tabor Farmoje, Sodus, Michigan.

ATSIPRASOME

Praeitame Dirvos numeryje 5 psl. prie straipsnio "Lithuania 700 years" spausdinant buvo sukeistos nuotraukos. Skaitytojų atsiprašome.

MONTESSORI VAIKU NAMELIAI

Žymi Montessori mokytoja Domė Petrutyte sutiko eiti vedėjos pareigas Am. Liet. Montessori d-jos Vaikų Namuose nuo 1969 mokslo metų pradžios. P. Petrutyte pradėjo savo pedagoginę veiklą Lietuvoje M. Varnienės globoje. Tiek Vokietijoje, tiek Amerikoje ji skleidė Montessori auklėjimo svarbą, skaitydamą paskaitas, rašydama straipsnius, vedama Montessori mokytojų paruošiamuosius kursus ir tuo pačiu metu eidama vedėjos bei konsultantės pareigas montessorinėse mokyklose. Jos neeiliniai sugebėjimai apvainikuoti Amerikos ir tarptautinės Montessori d-jos diplomais, o 1966 metais jai buvo skirtas Josephinum Educational Award už ypatingą pagalbą Montessori mokyklų judėjimui ir tobuliausią mažamečių vaikų auklėjimą puoselėjimą.

Amerikos Liet. Montessori d-jos Vaikų Nameliai Chicagoje, 2743 W. 69th St., laukia naujų mokinių 1969-70 mokslo metams.

Aukos Dirvai

Prenumeratą pratęsdami ir kitokiom progom Dirvai aukas atsiuntę:

V. Tauras, Chicago 2,00
A. Martus, Cleveland 7,00
V. Matulevičius, Weston ... 7,00
G. Žukauskas, Chicago 3,00
J. Šiaušinskas, Cleveland .. 2,00
J. Januška, Toronto 2,00
J. Černius, Flint 2,00
P. Dirda, Chicago 2,00
V. Mažeika, Chicago 2,00
A. Markevičius, E. Chicago 2,00
S. Virkutis, E. New Market 5,00
T. Baltikauskas, Baltimore 2,00
F. Kurkulis, Rochester 2,00
M. Reklaitis, Chicago 4,00
A. Chesna, Harrisburg 2,00
B. Gediminas, L.A. 10,00
J. Gudėnas, Euclid 2,00
A. Simontis, Cleveland ... 2,00
J. Gaižutis, Detroit 5,00
M. Meilūnas, Weston 2,00
A. Jucas, Hot Springs 5,00
A. Rimkus, E. Chicago 1,00
H. Janužys, Morgan Hill ... 1,00
J. Kregždė, Cincinnati 2,00
S. Petrauskas, Elizabeth ... 5,00
P. Matiušas, Rochester 5,00
J. Litvinas, Chicago 2,00
V. Janulaitis, Chicago 10,00
A. Barčas, Bellwood 5,00
K. Valdis, Chicago 2,00
G. Čekas, Metuchen 8,00
A. Lapinas, Chomedy 2,00
P. Jaras, Boston 5,00
J. Štuopis, Boston 5,00

Tėvai galės užregistruoti savo priešmokyklinio amžiaus vaikus Namelių lankymo dieną, gegužės 18 d., nuo 10 v. r. iki 4 v. p. p. Tai yra puiki proga jaunais tėvams susipažinti su Montessori auklėjimo metodu ir Nameliuose naudojamom mokslo priemonėm.

NEW YORK

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos iškilmingas banketas-balius, puošniame Roosevelt viešbutyje, Madison Ave. ir 45 St., New York įvyks gegužės 31 d., 8 v. v. Prašoma registruotis pas dail. J. Bagdoną telefonu 441-2374 ir pas Petrą Paprocką MI 7-9070. Rengimo komitetas maloniai kviečia lietuvių visuomenę atsilankyti.

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER,
23 Mendon St.,
Worcester, Mass. 01604

HELP WANTED MALE

Electrician

Wanted Electrician and Repairman. Steady employment. Fringe benefits. Good working conditions.

Apply in person

Sharon Steel Corp.

7951 Maple Ave. Dearborn, Mich. (34-40)

Solistė Irena Stankūnaitė Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos sukurtojo seimo bankete-baliuje išpildys meninę programą. Pakvietimus (balių galima gauti New Yorke pas dail. J. Bagdoną, tel. (212) 441-2374 arba pas P. Paprocką (212) 647-9070. Balius įvyks puošniame Roosevelt viešbutyje New Yorke, Madison ir 45 St. gegužės 31 d., šeštadienį, 8 val. vak.

Mielam draugui JONUI PYRAGIUI ir dukrai DALIAI su šeima, staiga mirus brangiai žmonai ir mamytei

A. A.

AMELIJAI,

gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

J. V. Skirmuntai

LB Detroito apylinkės naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: išdo sekretorius L. Šulcas, vicepirm. kun. A. Babonas, pirmininkas inž. J. Gaižutis, sekr. specialioms uždavinims O. Valatkiene, sekr. L. Petronis. Stovi: švietimo reikalų vedėjas V. Petrulis, organizacinių reikalų vedėjas R. Korsakas, kultūros reikalų vedėjas K. Keblys, informacijos reikalų vedėjas W. Selenis ir išdininkas S. Smalinskas.